

Witos na trybunie sejmowej.

Prezes „Piasta” żali się, że jego stronnictwo dzieje się krzywdą, ale wyraża gotowość współpracy z rządem marsz. Piłsudskiego

Z łoży prasowej.

Warszawski koresp. „Republiki” (B) telefonuje:

Wobec nieprzygotowania materiału przez komisję nietykalności poselskiej w sprawie aresztowanych posłów, sejm od 12-ej w południe do 10-ej wieczór płacił się w potokach dyskusji budżetowej. Mówcy użyli sobie za wszystkie czasy. Poszczególne mowy trwały po 2 i 3 godziny.

Sala jednak świeciła pustką aż do tego momentu, gdy na niespodziewanie zjawiała się na trybunie sejmowej potężna postać Wincentego Witosa, który postanowił głos zabrać osobiście.

Mówił długo, żalił się na krzywdy, które dzieją się jego stronnictwu, wskaźnym przezeń urzędnikom, jego gazetem, żalił się nawet, że na kongres „Piasta” nie otrzymali członkowie ulg kolejowych, a te ulgi otrzymali nawet żydzi, leżący do cadyków (bo się modlą za Polskę — zawołał w tym miejscu poseł Wiślicki).

Gromów jednak wbrew oczekiwaniu nie ciskał.

Widocznie dni majowe wywleczły mu już z głowy, gdyż i zakończenie jego mowy było wręcz sensacyjne.

Po stwierdzeniu, że w państwie dzieje się źle, złożył prezes Witos najformalniejszą ofertę marszałkowi Piłsudskiemu, wskazując, że dlałoby się zupełnie inaczej, gdyby tak państwowe stronnictwa, jak „Piast” naprzykład były do rządów dopuszczone.

Ostatnim akordem posła Witosa było oświadczenie, że „Piast” głosować będzie za budżetem.

Przebieg posiedzenia.

Przewodnictwo objął wice-marszałek Daszyński. Po odczytaniu wniesionych przez rząd dekretów, odesłano je do odpowiednich komisji. Następnie, po odesłaniu do komisji regulaminowej wniosków o wydanie sądom kilku posłów, przystąpiono do wniosku zgłoszonego na wczorajszym posiedzeniu przez kluby: białoruska Hromada, klub białoruski, klub ukraiński, frakcja komunistyczna, N. P. Ch. o wyrażenie votum nietykalności marszałkowi sejmowi. Przewodniczący zaznaczył, że wg. postanowień regulaminu, głosowanie nie może być imienne. W głosowaniu przez powstałe wnioski upadł. Głosowały za nim kluby podpisane pod wnioskiem i zjednoczenie niemieckie.

P. P. S. przeciw polityce gospodarczej rządu.

Izba przystąpiła z kolei do dalszej rozprawy budżetowej. Poseł Niedziałkowski (PPS) oświadczył: „Gdyby w jednym zdaniu sformułować charakterystyczną cechę budżetu, trzeba by powiedziała, że równowaga jego została osiągnięta kosztem równowagi budżetu domowego robotniczych i pracujących. To że cały ciężar spoczywa na barkach tych warstw, nie jest przypadkiem, lecz wyrazem polityki gospodarczej rządu, polityki agrarjuszowskiej. Polepsza się dobrobyt wsi przez podniesienie cen produktów rolnych w nadziei, że podniesie to ogólne bogactwo i pomoże do przełamania kryzysu. Zainteresowane jest w tym wielkie rolnictwo, ale i inne grupy rolnicze dały się tem uwieść, mimo, że to hamuje reformę rolną, a bezrolni i małorolni żadnej korzyści z tego nie odnieją.

Rząd może nieświadomie, stosuje się

do wskazań manifestu finansistów, którzy zwracają do podziału Europy na kraje produkujące, przemysłowe i rolnicze, przyczem te drugie stają się wasalami pierwszych. Ta polityka prowadzi do tego, że Polska utraci niezależność gospodarczą, co odbija się zawsze na niezależności politycznej. Polityki tej klasa robotnicza nie może ani akceptować, ani jej się podporządkować i musi odpowiedzieć na nią walką o podwyższenie poziomu życia.

Rząd ze względów czysto politycznych dla okrazenia narodowej demokracji szukał kontaktu z wielką własnością i z wielkim przemysłem, a to musiało do prowadzić do tego kierunku polityki gospodarczej, który obecnie widzimy. To musiało doprowadzić do rozstania się rządu z klasą robotniczą i z P. P. S. — Cecha tego rządu jest pewna podwójna gra. Niemożna jednocześnie uznawać prawa klasy robotniczej do zabierania głosu w decyzjach ją obchodzących i za razem działać w zupełnie odwrotnym kierunku.

W zakresie ogólnej polityki mamy raz po raz objawy, które stawiają pod znakiem zapytania całą zasadę demokracji, wolność sumienia i wolność słowa.

W dziedzinie polityki narodowościowej nie widzimy żadnej akcji twórczej.

Autonomia terytorjalna dla mniejszości.

Rząd ukorzył się przed nacjonalizmem prawicy. W tej zasadniczej sprawie P. P. S. oddawna wysunęło program autonomii terytorjalnej, a dla mniejszości rozszaniych po kraju — zasadę uznania praw do rozwoju języka i kultury oraz pielęgnowania t. zw. odrębności na rodowych.

W dziedzinie polityki zagranicznej, nasz punkt widzenia na naszą granicę zachodnią jest znany. Odrzucamy wszelkie propozycje naruszenia tej granicy, natomiast nie widzimy potrzeby traktowania Rzeszy niemieckiej, jako jednego bloku nacjonalistycznego. Przyszłość naszej polityki zagranicznej leży we wzmocnieniu naszej pozycji w Lidze narodów. Tak samo, co się tyczy naszego sąsiada wschodniego, stoimy na gruncie pokojowym, nieprovokowania i nieszkowania zadrażnień.

W sprawie aresztowanych posłów, domagamy się od rządu przedstawienia dowodów. P. P. S. stoi na stanowisku Kosntytucji, która dopuszcza aresztowania nie posła tylko za zbrodnię pospolitą i w chwili gorącego uczynku. Za taką zbrodnię uważamy przedewszystkiem szpiegostwo wojskowe. Jeżeli popełnienie tej zbrodni nie będzie wykazane, decyzja nasza musi wypaść na niekorzyść tych, którzy dokonali aresztowań. Inną sprawą są masowe aresztowania. System represyjny nigdy nie prowadzi do pożądanego wyniku. Istotą zagadnienia komunizmu w Polsce tkwi w tem, iż jest on wyrazem najbardziej nieświadomej i ciemnej oraz zdeklasowanej części włościanstwa, drobnomieszczaństwa, a w pewnym stopniu także klasy robotniczej

Walka z komunizmem.

Najsukuteczniejsza walka z nim — to walka na równej stopie innych kierunków ideowych. Gdy nastanie taka chwila w Polsce, że i tak jak w innych krajach, ruch komunistyczny będzie zupełnie jawny i legalny, to najłatwiej ten ruch da się zlikwidować przez własne siły socjalizmu. W końcu mówca oświadczył: „Opozycja nasza jest uczciwa, jas-

na i otwarta, bo jest opozycją zasad, a nie dąży do obalenia jednego człowieka.

U końca tej drogi jest nowy sejm, wybrany na podstawie powszechnego, nie zepsutego prawa głosowania, a ideałem naszym jest rząd ludowy, oparty na zaufaniu sejmowi ludowemu i zaufaniu najszerszych warstw pracujących.

Rzeczowe stanowisko „Wyzwolenia”.

Poseł Lypacewicz (Wyzwolenie) dowodzi, iż budżet obecny wcale nie jest wygórowany. Komisja budżetowa powołała się trzeźwym rachunkiem i pewną zdrową wiarą w siły narodu. Mogą się wyłonić trudności, wynikające ze wzrostu drożyzny, z problemu płac i z bilansu handlowego. Co do płac, to mogą one być podniesione tylko w razie podniesienia się ogólnej wytwórczości, inaczej będziemy mieli do czynienia z inflacją. Stosunek Wyzwolenia do rządu pozostanie nadal czysto rzeczowy. Klub ten kierować się będzie interesem państwa oraz trzech milionów drobnych rolników. Z państwowego punktu widzenia budżet ma jedną wielką wadę, że mało uwzględnia interesy wytwórczości. — Drobni rolnicy nie są tego zdania, że rząd ten jest agrarny i dba o wysokie ceny płodów rolniczych. Kredyt dla nich jest nadal drogi. Reforma rolna nie jest wykonywana. Ogromna masa wyborców ma sentyment do marszałka Piłsudskiego, ale nie przenosi tego zaufania na osobę otaczającą go. Rząd ten stanowi wprawdzie wielki postęp w porównaniu z rządami poprzednimi, ale lud dochodzi do wniosku, że postęp ten mógłby być większy.

Witos nie chce porachunków politycznych.

Po przerwie w dalszej dyskusji ogólnej nad budżetem zabrał głos imieniem PSL (Piasta) poseł Witos, który na wstępie oświadczył, że stronnictwo jego, uważając budżet za konieczność państwa za budżetem głosować będzie. Nie zwalnia to jednak mówcy od krytykowania oceny działalności rządu, co też w dalszym ciągu swego przemówienia czyni, wysuwając cały szereg zarzuców pod adresem rządu.

Zdaniem posła Witosa okres, który upłynął od maja nie ziścił obietnic i nadziei w nim pokładanych, przeciwnie, nastąpiło w kraju rozczarowanie i zniechęcenie. Zmalała również wiara w rozwój i odporność państwa. Niektórzy ministrowie nabrali rozmachu, ale nie w walce z antypaństwowymi żywiołami lecz z grupami, stojącymi na gruncie państwowym. Do tych stronnictw należy i Piast. O stosunkach gospodarczych świadczy najwymowniej wzrastająca drożyzna, nędza na wsi i w miastach. Urzędnikom, kolejarzom i robotnikom powodzi się gorzej. We wsiach odbywają się masowe egzekucje i sprzedaży obiektów chłopskich. Obiecywane rolnictwu poparcie skończyło się na słowach. Poruszysz kwestię zmian personalnych w administracji mówca oświadczył: Nie kieruję się ani pesymizmem ani nie chowam prawdy pod korzec

i daleki jestem w tej chwili od porachunków politycznych z kimkolwiek, muszę jednak oświadczyć, że rząd ten mimo, że sprawował swoje urzędowanie bez specjalnych trudności nie miał bowiem przeszkód w postaci sejmowi, nie miał

strjku a miał doskonałą konjunkturę, taka jakiej żaden inny rząd nie miał, nie zdobył się jednak na większy krok na drodze do przeprowadzenia reform, które domaga się żywotny interes państwa. Nie jestem bynajmniej tego zdania, aby nie było wyjścia z obecnej sytuacji. Wyjście to jest i wskazał je już obecny prezes rady ministrów w swoim przemówieniu, które przed 50 miesiącami wygłosił do tej izby z tej samej trybuny, kiedy apelował do posłów, aby przykładem swoim stwierdzili, że istnieje u nas możliwość lojalnej współpracy stronnictw i instytucji państwowych.

Następny mówca poseł Hartglas dowodzi, że mniejszość żydowska w Polsce jest upośledzona, zarówno pod względem gospodarczym jak i politycznym. Pod względem politycznym dlatego, iż dotąd jeszcze stosuje się wobec niej cały szereg ograniczeń w tej liczbie numerus clausus na uczelniach oraz np. ograniczenia w przyjmowaniu aplikantów sądowych.

Kończąc, poseł Hartglas oświadczył, że stosunek klubu żydowskiego do rządu streszcza się zawsze w tym samym haśle „Z poczynań ich, poznacie je”.

Poseł Stroński o dyktaturze.

Poseł Stroński stwierdza, że byłoby rzeczą chybioną uważać, za najważniejszą w obecnej sytuacji ganień lub chwaleń rządu, ani nagana ani pochwała nie są dzisiaj słuszne i straciły wartość.

Mówca zwraca uwagę na wielkie zagadnienia, które leżą dotychczas odłożeni, a do których przedewszystkiem należy sprawa ułatwienia wytwórczości w Polsce, uregulowanie ilości pracy i świadczeń społecznych. Zarzuca rządowi, że nie przystępuje do rozstrzygnięcia tych zagadnień, aczkolwiek uznaje, że rząd w dziedzinie gospodarczej dużo zrobił.

Z kolei mówca przechodzi do omówienia kwestji z dziedziny polityki wewnętrznej, przyczem przedewszystkiem zastanawia się nad zagadnieniem, jak jest dzisiaj w Polsce ustroj państwowy. Zdaniem mówcy, w ustroju naszego państwa zaszły głębokie zmiany, tak, że dzisiejszy ustroj możnaby nazwać dyktaturą jednostki. Twierdzi, że podstawa złego jest to, że ciała ustawodawcze, które wyszły z powszechnego i równego prawa głosowania, nie są już dzisiaj wyrazem współczesnego a zawikłanego życia gospodarczego, politycznego i społecznego.

Następny mówca poseł Dąbski twierdzi, że cecha obecnego, jak i poprzednich naszych budżetów jest to, że są one konsumcyjne, t. j. że na wydatki rzeczowe i produkcyjne przeznaczają się bardzo mało.

Z kolei długie przemówienie wygłosił poseł Fiderkiewicz (Niez. Partja Chłopska), który w ostry sposób atakował rząd za aresztowanie 5-tych posłów, uważając, że było to pogwałcenie konstytucji.

Poseł Pisch (Zjedn. Niem.) wypowiedział cały szereg uwag krytycznych pod adresem rządu, zarzucając mu nieodpowiednie traktowanie interesów mniejszości niemieckiej.

Na tem dalszą dyskusję przerwano do jutra, godz. 11-ej rano. Na porządku dziennym dalsza dyskusja budżetowa.

Uczniowie nie będą zmuszani do spowiedzi.

Warszawa, 26 stycznia.
Polska Agencja Telegraficzna.

W związku z podawanymi w prasie komentarzami które fałszywie oświetlały okólnik w sprawie religii katolickiej, ze strony miarodajnej dowodujemy się:

Sprawa praktyk religijnych młodzieży szkolnej nie dawała i nie daje na terenie szkół powodu do żadnych zarzutów. O tem, jakoby obowiązek uczęszczania uczniów do spowiedzi pozostawał w sprzeczności z ich wolnością sumienia, mowy być nie może, gdyż zasady religii katolickiej wykluczają możliwość spowiedzi wymuszonej i przewidują tylko obowiązek dla wiernych.

Władze szkolne mają najzupełniej wystarzeczącą gwarancję ze strony najbar dziej autorytatywnych czynników duchownych, że zmuszanie do spowiedzi kogokolwiek, kto nie chciałby do niej przystąpić dobrowolnie, nie będzie miało miejsca i nie poczyni dla nikogo żadnych ujemnych skutków.

Powszechny bank kredytowy

nie otrzyma praw dewizowych.

Warszawski korespondent „Republiki” telefonuje:

Jak zaznaczaliśmy w swoim czasie w Powszechnym Banku Kredytowym w Katowicach ujawnione zostały nadużycia podatkowe. Obecnie naczelny dyrektor tego banku Karol Goldfeld zapłacił ma z powodu tych nadużyć 71 tys. zł. kary, zaś wice-dyr. Zdzisław Slesiński połowę tej sumy.

Pozatem min. skarbu odmówiło bankowi temu praw dewizowych mimo interwencji ambasady włoskiej.

Bank ten jest ekspozytura banku włoskiego Credito Italiano, mającego centralę w Wiedniu.

Spółdzielnie żydowskie otrzymały 150 tysięcy dolarów z Ameryki.

Warszawa, 26 stycznia.

Rada Związku Spółdzielni żydowskich otrzymała od żydów amerykańskich pożyczkę w kwocie 150 tysięcy dolarów. Rada związku przeprowadzi po dział tej pożyczki dla ludowych i rzemieślniczych spółdzielni, eliminując narazie banki kupieckie, które mają korzyść z dalszych kredytów.

Pangalos znów odstawiony na Kretę.

Ateny, 26 stycznia.

Pangalos który był dotychczas internowany w Atenach, został odstawiony pod silną eskortą na wyspę Creta, gdzie przebywał, zanim go przewieziono do Aten. Przyczyny tego zarządzenia należy szukać w obawie, by Pangalos nie został uwolniony przez swoich zwolenników.

Los aresztowanych posłów rozstrzygnie się doniero w piątek.

Warszawski kor. „Republiki” (B) telefonuje:

Posiedzenie sejmowej komisji nieetykalności poselskiej zwięzło wczoraj do sali obrad około 50 posłów, komisja zaś liczy tylko 15 członków.

Wielkie jednak było niezadowolenie gości komisyjnych kiedy min. sprawiedliwości p. Meyszto wicz oświadczył,

iż posiedzenie musi być ta ne, zamierza on bowiem przedstawić komisji szereg dokumentów, które uprawniają do aresztowania pięciu posłów, nie może jednak pozwolić na to, aby treść tych dokumentów przedostała się do wiadomości publicznej.

Wszyscy nieczłonkowie komisji zostali więc wyproszeni, a min. Meyszto wicz już na posiedzeniu tajnym poinformował członków jej o motywach jakie skłoniły rząd do aresztowania posłów.

Wywody ministra Meyszto wicza w 3 godzinnym przemówieniu uzupełnił prokurator sądu apelacyjnego w Wilnie p. Przyłuski.

Członkowie komisji którzy zwieriali się z pewnych wrażeń swoich w naszym korespondentowi

stwierdzili, iż dokumentów mimo zapowiedzi jeszcze nie przedstawiono.

Obiecano przedstawić je referentowi na którego komisja wybrała posła Dobrzańskiego (ZLN.)

poseł Dobrzański ma otrzymać prawo wglądu w akta i przedstawi komisji sprawozdanie w najbliższy piątek.

Tak więc sprawa uległa dalszej zwłoce.

Rząd centro-prawicowy w Niemczech

Rokowania kanclerza Marksa z przywódcami stronnictw politycznych dobiegają końca.

Berlin, 26 stycznia.

Prezydent Hindenburg przyjął dzisiaj przed południem kanclerza Marksa, który informował go o obecnym stanie rokowań z frakcjami koalicji centro - prawicowej. Niewzłocznie potem rozpoczęła się konferencja centrum, niemiecko - narodowych i ludowców, w której ze strony rządu, oprócz kanclerza, uczestniczyli ministrowie Stresemann i Brauns. Przedmiotem obrad były przedstawione przez kanclerza tezy programu rządowego.

W toku trzechgodzinnej dyskusji osiągnięto zupełne porozumienie co do wszystkich punktów projektu kanclerza.

Koalicję centro - prawicową uważać więc można w tej chwili za utworzoną. Pozostaje do załatwienia sprawa obradzenia poszczególnych tek ministerjalnych. Ludowcy bawarscy przyłączyli się do koalicji.

Dziwny jest przebieg, jaki dotychczas mają rokowania z frakcją demokratyczną, wbrew zapowiedzi kanclerza, że w ciągu dzisiejszego przedpołudnia przedstawi demokratom wytyczne swego programu. Spotkanie w tej sprawie dzisiaj dwukrotnie odroczone.

Jak słychać, wczoraj kanclerz Marks miał zażądać od przywódcy demokratów dr. Kocha, aby zanim jeszcze otrzyma deklarację programową rządu, oświadczył, czy demokraci zasadniczo zgadzają się na wstąpienie do koalicji prawicowej. Dr. Koch żądaniu temu odmówił, domagając się, aby frakcja jego traktowana była narówni z pozostałymi frakcjami przyszłej koalicji.

Projektowana na dzisiejsze przedpołudnie konferencja z frakcją demokratyczną nie odbyła się, albowiem w ostatniej chwili kanclerz, nie wiedząc, jaki obrót wezmą rokowania między centrum a niemiecko - narodowymi, zdecydował się odroczyć termin konferencji z demokratami na dzisiejsze popołudnie. Spotkaniu kanclerza Marksa z dr. Kochem obecnie, po załatwieniu porozumienia z frakcjami koalicji, nie stoi nic na przeszkodzie.

Berlin, 26 stycznia.

W Reichstagu uważają, iż sprawa utworzenia gabinetu jest przesadzona. Rokowania w sprawie rozdziału tek zajmą zapewne jeszcze cały dzień jutrzejszy. Nacjonalisci żądają 5 tek i utworzenia stanowiska wice-kanclerza, na które stanowisko wysuwają swego kandydata. Centrum zgadza się na ustąpienie nacjonalistom 3 tek. Przeważa przekonanie, iż trudności, jakie następczą sprawę personalną, zostaną w ciągu dnia jutrzejszego wyrównane. Ogłoszenie listy nowego gabinetu nastąpi więc przypuszczalnie w czwartek który jest dnem urodzin byłego cesarza Wilhelma.

Berlin, 26 stycznia.

Stresemann, który udzielił wywiadu przedstawicielowi „Tempsa” twierdzi, iż przyczyny obecnego kryzysu gabinetowego należy szukać w stosunkach we wnętrzo-politycznych. Polityka zagraniczna pozostanie bez zmiany.

Spóźnienie pociągu przyczyną śmierci 3 osób.

Lwów, 26 stycznia.

Na linii kolejowej między Lwowem a Podbojcami pociąg najechał na wóz przejeżdżający przez tor wobec otwartej rampy kolejowej. Trzy osoby, jadące w wozie zostały zabite. Katastrofa nastąpiła na skutek 10-minutowego opóźnienia pociągu.

Rozbite kasy w biurze „Orbis” w Warszawie.

Warsz. kor. „Republiki” telefonuje:

Nocy dzisiejszej złodzieje dokonali rozbicia starej kasy „Orbisu”. Do lokalu „Orbisu” dostali się oni przez sąsiedni lokal, w którym mieści się drukarnia Kalinowskiego. Złodzieje wybili otwór w ścianie i odsunawszy szafę z bilietami kolejowymi weszli do wnętrza.

Kasę rozbili od tyłu, rozcinając pan cerz tak zw. rak em. Łupem ich padło 3 tysiące złotych, które w dniu poprzednim wpłynęły za sprzedaż bilietów.

Po skończonej „robocie” kasiarze zmyli dokładnie ślady kasy, usuwając pozostawione ślady palców.

Złodzieje wyszli prawdopodobnie jeszcze wieczorem, niezauważeni przez nikogo, bowiem brama domu otwarta jest wbrew przepisom policyjnym do godziny 11.30, ponieważ na pierwszym piętrze mieści się związek rzemieślników, gdzie zebrania odbywają się do późnej nocy.

Bezpośrednia komunikacja kolejowa z Polski do Bułgarii.

Warszawa, 26 stycznia.

Zakończone zostały pomiędzy polskim ministerstwem kolei, a rumuńskimi władzami kolejowymi pertraktacje, które umożliwią zaprowadzenie bezpośredniej komunikacji z Polski do Bułgarii przez Rumunię jakoteż Turcję i Grecję. Fakt ten wpłynie na znaczne potanie kosztów przewozu i będzie ułatwieniem dla naszego eksportu do państw bałkańskich.

Niemcy wycofują się z międzynarodowego kartelu żelaznego.

Frankfurt, n-M 26 stycznia.

Polska Agencja Telegraficzna.

„Frankfurter Zeitung” donosi, że na posiedzeniu izby handlowej w Duisburgu, przewodniczący rada handlowy Reusch, jeden z największych wpływowych przedstawicieli kół przemysłowych w Zagłębiu Nadrańsko-Westfalskim, w dłuższym przemówieniu zapowiedział możliwość wycofania działu niebezpiecznego przemysłu żelaznego z międzynarodowego pakietu żelaznego o ile okupacja Nadreni zostanie zakończona.

Niemcy muszą się dobrze zastanowić nad tem, czy będzie dla nich korzystnie kontynuowanie polityki międzynarodowych traktatów gospodarczych, a to tem bardziej, że w kręgach przemysłu niemieckiego już obecnie podnoszą się głosy, domagające się zmiany dotychczasowego kursu międzykartelowego.

DZIAŁ KOBIECY. JAK NALEŻY PRAĆ RADIONEM.

DALSZY CIĄG z № 22 z dn. 23-I. 1927 r.

Do zimnego rozczynu RADIONU wkłada się bieliznę luzem. Bielizna nie powinna leżeć w kotle skrecona ani ściśnięta, aby rozczyn mógł wszędzie dokładnie przeniknąć. Rozczynu musi być tak dużo, by przykrywał całą bieliznę.

Zawartość kotła, (zamkniętego pokrywą) gotuje się na wolnym ogniu, a po doprowadzeniu do wrzenia, gotuje się jeszcze 15 — 30 minut — w zależności od stopnia zabrudzenia. Podczas gotowania należy bieliznę mieszać często tak, aby rozczyn przeniknął do wszystkich fałdek. Na czas gotowania należy zwrócić dokładną uwagę.

Wygotowaną bieliznę pozostawia się

przez jakiś czas w rozczyne RADIONU, aby umożliwić całkowite rozpuszczenie brudu. Odnosi się to specjalnie do bielizny silnie zabrudzonej i poplamionej.

Przez wygotowanie bielizna już jest dokładnie wyprana i dalsze szrotkowa nie lub tarcie jej jest zbędne.

Jeżeli bielizna włożona była do kotła zbyt ciasno, to może się zdarzyć, iż w fałdkach pozostają smugi brudniejszej. Wystarczy zanurzyć kilkakrotnie brudniejsze sztuki w rozczyne RADIONU i przeprać z lekka w ręku brudniejsze miejsca.

Dalszy ciąg nastąpi. Wyciąć i zachować.

Cała Łódź pyta:

- KIEDY?!

Odpowiadamy:

**JUTRO!
28-I-1927**

premiera egzotycznego nadfil'mu

WŁADCZYNI LIBANU

z serii: **ATLANTYDA**

Pierre
Benoit.

LUDZIE NA STANOWISKACH.

Powołanie do rządu p. posła Miedzińskiego, jako ministra poczty i telegrafów, oraz mianowanie p. pułk. Sławka urzędnikiem do specjalnych zleceń w prezydium rady ministrów, z tem, iż pieczy jego oddane będą przede wszystkim sprawy mniejszości narodowych — są to fakty, których nie wolno przemilczeć, naodwrot zaś, wzmiankować o nich trzeba z wyraźnym zadowoleniem.

Po przewrocie majowym nie wszystko szło tak, jak sądzono w kołach, ideowo bliskich zaszłym wypadkom. Naraz, jak grzyby po deszczu, wyrósł cały masz „rządowców“, nie tyle ze szczerego przekonania, ile z lęku i nadziei... Kanałje najrozmaitsze, żyjące z bezprawia, z brudu i nadużyć pośrednio i bezpośrednio, naraz przeniosły swe lary i penaty do obozu sanacji, sądząc, że w cieniu Piłsudskiego i żyć będzie miło i zarobić można... Nazbierało się tych odpadków chjeno-plastowych i zwykłego karjerowiczowskiego plugastwa coniemiarą i dalej natrętnie cisnąć się w pierwsze szeregi, odgrywać rolę bardziej „belwederską“, niż sam Piłsudski. Hołota skorzystała z ducha przesadnej nieraz tolerancji, panującej w zwycięskim obozie politycznym, i potrafiła w ciągu niedługiego czasu tak zatrzeć wszystkie ślady dawnych swych wiekopomych czynów, że doprawdy trudno było poznać, gdzie kryje się element ludożyły, a gdzie zwykły i doraznie traktowany interes.

Rozumiemy bardzo dobrze, że państwo nie może być traktowane, jako łup rządzącej partji, ani też grupy politycznej. Aparat administracyjny w zasadzie jest organizmem apolitycznym i nie powinien być jak w Ameryce terenem eksperymentów różnych stronnictw. Trzeba jednak przypomnieć sobie dni majowe i pomyśleć, że zmiana rządu nie była wówczas normalna. Na ulicach Warszawy lała się krew nie w tym celu, aby jednych wywyżczyć, a innych poniżyć. Rewolucja miała poważne podłoże ideowe, miała za zadanie istotną sanację zabagnionych stosunków w stolicy i w kraju, nie była pałacowym zamętem, ale wykładnikiem żądań i uczuć sześciu lat. Piłsudski był symbolem lepszego jutra, które bezsprzecznie ludzie po beznadziejnych latach nieudanych trosk i niepowodzeń. Oto dlaczego musiał się zmienić cały charakter naszej państwowości, a nie tylko ludzie, oto dlaczego przeżywalismy niekiedy gorzkie chwile, patrząc na powolne tempo zmian i na tolerancję w stosunku do elementów, obciążonych wprost dziedzicznie wadami dawnego ustroju.

Nie wypowiadamy tu sądów indywidualnych. Są to opinie powszechne ludzi, którzy zbyt wiele dali, a dalby jeszcze więcej, aby doczekać momentu, kiedy pierwszy budowniczy nowej Polski weźmie nareszcie w dłoń kielnię i stanie na szczycie upragnionej, ukochanej budowy... Ci ludzie właśnie narażeni byli na długą próbę cierpliwości i oczekiwania. Miara tej cierpliwości jest równocześnie miarą zaudania, któremu cieszy się Piłsudski.

Powołanie do aktywnego życia politycznego Miedzińskiego i Sławka jest traktowane przez nas, jako dowód zwycięstwa wyraźnej ideologii majowej. Nie chodzi nam w tym wy-

padku, jak i w żadnym innym o ludzi. Chodzi o samą sprawę.

Piłsudski stoi wprawdzie na czele rządu, jest wprawdzie jedyną najzupełniej miarodajną, świadomą i niezależną osobistością w gabinecie, ale przecież jeden człowiek, choćby genialny nie może robić wszystkiego. Musiał nastąpić podział pracy, rozbić funkcje rządu na resorty. Nie każdy jest Mussolinim, który przecież liczy sobie dopiero czterdziestkę i rozporządza niewyczerpanym zapasem sił fizycznych. Może być ministrem sześciu resortów, ale przecież i on oto czył się sztabem oddanych i wiernych współpracowników, którzy zdejmują mu z bark znaczną część pracy. O taki właśnie rozkład pracy nam chodziło. Chodziło o to, aby na naczelnym stanowiskach widzieć ludzi, którzy rozumieją ideę nowej Polski, a równocześ-

nie potrafili stać się wiernymi wykładnikami twórczej myśli Marszałka.

Niezłocznie po przewrocie Piłsudski rzucił hasło pacyfikacji. Miało ono swoje dobre strony, ale miało i gorsze. Ono właśnie bowiem dozwoliło, aby kanałje uczuły się wzmocnione na siłach, aby znów usadowiły się u wygodnego i lukratywnego źródła. Wśród ludzi, nawet stojących na naczelnym stanowiskach państwowych widzieliśmy wielu, godnych zupełnego zaufania, ale widzieliśmy także, niestety, innych, którzy na zaufanie nie powinni byli liczyć.

I przypomnieliśmy sobie wtedy, że w swej długiej i ciężkiej karierze życiowej Piłsudski nigdy nie myślił się, jeśli chodziło o przewidywanie błędów wypadków, ale często czynił błędy w ocenie ludzi. Wleźł to najbliższych jego współpracowników, którzy wy-

rosili pod jego kierownictwem, opierali się i porobili kariery, później nagle odwróciło się tyłem nie tylko do niego, ale zdradziło dla chwilowych korzyści jego sztandar. I dlatego właśnie obawialiśmy się poprostu omyłek nie rzeczowych, ale personalnych. A czy jednak historia nie składa się zarówno z wypadków, jak i osób?

Piłsudski chciał działać powoli. Może miał rację. Ale oczywiście raduje nas moment, kiedy na kierownicze stanowiska w państwie powołuje się ludzie, którzy potrafili już dowieść, że przejęci są ideą nowej Polski, że potrafią, każdy w swym zakresie, być wykładnikami jednej myśli i jednej siły!

Zmiany są powolne, ale oczywiście. Może jeszcze nadejdzie moment, że tempo ich stanie się szybsze...

Czesław Olszowski.

Liga Narodów ma grype... Cały personel „międzynarodówki“ genewskiej gorączkuje i leży w łóżku. (Specjalna służba korespondencyjna „Republiki“).

Genewa, w styczniu.
W Genewie panuje epidemia grypy. Wie o tem już cały świat.

Stolica międzynarodowego państwa stała się znowu głównym tematem rozmów, lecz tym razem jako centrum epidemii. Liga narodów pierwsza zaczęła zbierać i ogłaszać informacje o stanie epidemii w całej Europie.

Wypuszczono już w świat trzy biuletyny o grypie. Obok dżumy, cholery i ospy figuruje specjalna rubryka dla informacji o grypie, która nazywa się poprostu „influenza“.

Któż z łodzian nie zna tej choroby? Któż przez nią nie rzucił przekleństw na „wstrętny klimat łódzki?“. A teraz ta sama łódzka choroba, tylko w powojennym wydaniu zdobyła rozgłos na całym świecie pod nazwą hiszpanki. I tylko angielska tradycja trzyma się ściśle starej, prawdziwej nazwy.

W Genewie wszyscy prawie w tej lub innej formie przeszli przez nieuniknione etapy tej choroby. Gorączka spala całe ciało. A reszta zależy od organizmu, wieku i stopnia ostrożności.

W połowie grudnia gdy grypa zaczy nała się dopiero rozwijać wszyscy stracili wiarę w dzień jutrzejszy.

— Pan jedzie do Paryża?
— Pan ma zamiar wygłosić odczyt?
— Pan urządzi przyjęcie gości?

Na wszystkie pytania, wypadła jednokrotnie odpowiedź:

— Tak, jeżeli nie zachoruję na hiszpankę...

I odpowiedź taka nie była dyploma-

tycznym wykretem, lecz słuszną wążpłiwnością.

Rada ministrów nie mogła odbyć posiedzenia z powodu choroby trzech członków, w tej liczbie również nowego prezydenta republiki szwajcarskiej Motta.

W sekretarjacie Ligi narodów choruje na hiszpankę około 100 urzędników. W bankach, biurach, szkołach — wszędzie pełno „zaziębionych“, „gorączkujących“ i „zdeklarowanie chorych“.

Na przyjęciu, urządzonym przez Ligę narodów, z zaproszonych 50-ciu osób przyszła tylko połowa. A wśród drugiej połowy, która zaszczyciła swą obecnością bal Ligi narodów, wszyscy żądają koniaku i alkoholu, który podobno chroni od epidemii grypy.

Rozmowy toczą się wyłącznie na temat tej natrętnej choroby.

— Niedawno dopiero wyszedłem z łóżka...

— Ja się dopiero dziś kładę...

Albo:

— Przeklęta grypa! Już od dwóch tygodni nie wiem czy jestem zdrowy, czy chory!...

Ostatnio stan epidemii zmusił władze do zamknięcia szkół, lokali rozrywkowych, teatrów i kin.

Władze zabrały się energicznie do akcji ochronnej. Zbyt dobrze pamiętają skutki pierwszej powojennej epidemii w roku 1918. Nie mało mogił zostało po niej na wieczną rzecz pamiętkę.

Sekcja zdrowia przy Lidze narodów zbierała skrupulatnie wszelkie informacje o przebiegu epidemii.

Proces „Nuzy“ odroczoney 2 tysiące świadków miało zeznawać w ciągu jednego dnia.

Lwów, 26 stycznia.
Dzisiaj odbyła się rozprawa w sprawie Naczelnego Urzędu Zakładu Apropriacji (Nuza).

Z powodu wielkiej liczby wezwanych, bo 21 tysięcy, na salę rozpraw wybrano największą salę sądu okręgowego karnego. Wezwanych zebrało się około 2 tysięcy. Ponieważ sala nie mogła pomieścić tylu osób, reszta zebranych gromadziła się na korytarzu i ulicy.

Po otwarciu rozprawy przez sędziego, wezwał on zarządcę konkursu do przedstawienia rachunków dopłat. Pu-

bliczność jednak wszczęła taką tumult, że zarządca masy konkursowej nie mógł dojść do słowa. Wobec tego przewodniczący rozprawy wezwał obecnych do zgłaszania zarzutów. Czynność ta ze względu na wielką ilość zgłaszających się odbywała się bardzo powolnie, co niecierpliwilo zebranych, skutkiem czego dochodziło kilkakrotnie do awantur. Przewodniczący zarządził opróżnienie sali przez policję, co wywołało wielki protest wśród zebranych. Wreszcie przewodniczący nie mogąc doprowadzić do porządku odroczył rozprawę na czas nieograniczony.

Pierwszy biuletyn wyszedł wtedy, gdy piszący te słowa, leżąc w łóżku z silną gorączką, miał zamiar sam wypuścić biuletyn następujący: starsza córka 38 stopni, młodsza — 37,5 st., siostra po raz pierwszy — 37 st., służąca — mocno podejrzana, a żona ledwo trzy mająca się na nogach po przebytej niedawno chorobie.

I tak było prawie we wszystkich domach.

Dane statystyczne Ligi narodów są z pewnych względów bardzo ciekawe.

Z 20 państw europejskich, które do dnia 12 stycznia r. b. nadesłały informacje o epidemii, było siedem odpowiedzi zupełnie uspakajających:

— Epidemii niema...

Wśród tych państw pierwsze miejsce zajmują Włochy, które nadesłały bardzo zadawalającą odpowiedź:

— Stan sanitarny królestwa jaknajlepszy.

Odpowiedź Anglii mniej pocieszająca:

— Epidemia i śmiertelność wskutek grypy nie wychodzi poza zwykłe ramy w tym okresie.

Łotwa nadesłała komunikat następujący:

— Grypa istnieje, lecz nie dochodzi do formy epidemicznej.

Mniej więcej takie same odpowiedzi nadesłała Szwecja, Finlandja, Węgry i Bułgaria.

W odpowiedziach państw, dotkniętych epidemją (Belgia, Niemcy, Grecja, Danja, Egipt, Hiszpanja, Niderlandy, Norwegja, Polska, Rumunja, Francja, Czechosłowacja, Jugosławja) — najczęściej spotyka się adnotacje: „epidemia słaba“, „w lekkiej formie“.

Okazuje się, że centrum epidemii jest Francja, szczególnie Paryż. Stąd epidemia rozniosła się dalej do Belgji, Holandji, Szwajcarji i Hiszpanji.

Francja zawiadamia:

— „Epidemia doszła do zenitu w połowie grudnia w Paryżu. Zauważono większą śmiertelność wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Z mężczyzn umierali tylko mający przeszło 50 lat.“

Ciekawa jest również następująca adnotacja:

— Statystyka wykazuje, że wśród policjantów i konduktorów i wogóle osób, pracujących na wolnym powietrzu chorych jest o wiele mniej niż wśród pracujących w zamkniętych lokalach.

Naogół jednak wiadomości są już bardzo uspakajające.

Mieszkańcy Genewy również już się uspokoiili. Wszyscy prawie szczęśliwie „przechorowali“ i życie znowu weszło na swe zwykłe, codzienne tory...

B. N.

